

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 14 marca 2023 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, X Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w sprawie z odwołania P. M. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych I Oddziałowi w Ł. o zasiłek chorobowy, zwrot świadczeń nienależnie pobranych na skutek odwołania od decyzji z dnia 19 maja 2022 roku zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał P. M. prawo do zasiłku chorobowego za okres od 24 listopada 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku oraz uchylił obowiązek zwrotu pobranego zasiłku chorobowego z funduszu chorobowego za okres od 24 listopada 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku wraz z odsetkami w łącznej kwocie 2.382,56 zł.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o następujące ustalenia faktyczne

Wnioskodawca P. M. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą Firma Handlowo-Usługowa P. M. w Ł. i z tego tytułu podlega ubezpieczeniom społecznym, w tym dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu.

W ramach prowadzonej działalności wnioskodawca zajmuje się remontami ogólnobudowlanymi, remontami w domach, wykonywaniem mebli na zamówienie, konserwacją maszyn. Wnioskodawca prowadzi działalność od 4 lat. Siedziba firmy mieści się w miejscu zamieszkania wnioskodawcy. W ramach prowadzonej działalności gospodarczej wnioskodawca nie zatrudnia pracowników.

W dniu 1 lipca 2020 roku w ramach prowadzonej działalności P. M. zawarł umowę na usługi remontowe ze swoim kuzynem Ł. M., na mocy której zobowiązał się do wykonania za wynagrodzeniem remontu łazienki oraz gładzi i malowania mieszkania.

Mieszkanie zostało przekazane wnioskodawcy w dniu 1 lipca 2020 roku, a rozpoczęcie robót miało nastąpić w dniu 2 lipca 2020 roku (§ 2 ust. 1, § 4 ust. 1 umowy).

W umowie dopuszczono zmiany osobowe, to jest zmianę osób, przy pomocy których wykonawca realizował przedmiot umowy (§ 2 ust. 4 umowy). Realizowanie robót przy pomocy podwykonawców wymagało zawarcia z nimi odpowiednich umów w formie pisemnej pod rygorem nieważności (§ 10 ust. 1 umowy).

Realizacja przedmiotu umowy miała nastąpić w terminie do dnia 20 grudnia 2020 roku (§ 4 ust. 2 umowy).

W umowie przewidziano karę umowną, którą wykonawca jest zobowiązany zapłacić zamawiającemu z tytułu niedotrzymania umowy – w wysokości 500 zł za każdy dzień zwłoki, a także za odstąpienie od umowy przez wykonawcę i przez zamawiającego z przyczyn leżących po stronie wykonawcy (§ 8 ust. 1 umowy). Przewidziano także prawo zamawiającego do odstąpienia od umowy gdy wykonawca przerwał z własnej inicjatywy realizację robót i przerwa trwała dłużej niż 10 dni roboczych (§ 9 ust. 1 umowy).

W dniu 3 lutego 2020 roku w ramach prowadzonej działalności P. M. zawarł umowę zlecenia z W. W. prowadzącym działalność pod firmą Piekarnia (...). Umowa została zawarta na czas nieokreślony. Na podstawie powyższej umowy wnioskodawca zobowiązał się do wykonania za wynagrodzeniem następujących czynności:

- czyszczenia, konserwacji i naprawy maszyn urządzeń piekarniczych,
- czyszczenia, naprawa, przegląd pieca piekarniczego,
- czyszczenia, naprawy komina,
- konserwacji, naprawy instalacji hydrauliczno-kanalizacyjnej.

Strony ustaliły, że termin wykonania usługi przypada raz na dwa miesiące, z zastrzeżeniem, że w sytuacjach nagłych (awariach) strony każdorazowo ustalą termin wykonania usługi. Jako pierwszy termin wykonania usługi ustalono 20 lutego 2020 roku (§ 3 umowy).

W umowie przewidziano karę umowną jaką jest zobowiązany zapłacić wykonawca z tytułu niedotrzymania terminu wykonania umowy określonego w § 3 umowy (§ 4 umowy). Zleceniobiorca mógł powierzyć wykonanie usług wymienionych w umowie innemu osobom, natomiast jeżeli nie wykonałby w ustalonym terminie usług zleceniodawca mógł powierzyć ich wykonanie osobom trzecim, a kosztami obciążyć zleceniobiorcę (§ 5 umowy).

(umowa zlecenia k. 32-34)

Faktyczna realizacja powyższej umowy wyglądała w ten sposób, że w przypadku potrzeby wykonania którejś z czynności, do których zobowiązał się wnioskodawca, W. W. powiadamiał o tym wnioskodawcę. Wnioskodawca w ramach umowy wykonywał czynności konserwacyjne maszyn, czyścił je, smarował, wykonywał drobne naprawy w piekarni. Generalnie czynności te wykonywał co dwa miesiące, ale zdarzało się, że częściej gdy była taka konieczność.

Umowa podpisana z W. W. stanowi stałe źródło dochodów wnioskodawcy. Innych zawartych na czas nieokreślony umów wnioskodawca nie posiada.

W okresie od 24 listopada 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku przebywał na zwolnieniu lekarskim wystawionym przez chirurga z powodu zapalenia stanu kolanowego. Zwolnienie lekarskie wnioskodawca miał wystawione także w okresie wcześniejszym. Niezdolność do pracy trwała w okresie od października 2020 roku do stycznia 2021 roku.

W dniu 10 grudnia 2020 roku wnioskodawca zawarł ze swoim synem H. M. umowę zlecenia na okres od 10 grudnia 2020 roku do 30 grudnia 2020 roku. Na podstawie umowy H. M. zobowiązał się do wykonania następujących czynności:

- czyszczenie, konserwacja maszyn i urządzeń, prace porządkowe - piekarnia;
- obróbka elementów meblowych, składanie i montaż u klienta.

Wynagrodzenie zostało określone na kwotę 1.200 zł, które zleceniobiorca miał otrzymać po wykonaniu prac określonych w umowie.

Umowę zlecenia z synem wnioskodawca zawarł z uwagi na terminy realizacji czynności wynikających z umowy na usługi remontowe z dnia 1 lipca 2020 roku i umowy zlecenia z dnia 3 lutego 2020 roku zawartej z W. W., które przypadały na okres obowiązywania zwolnienia lekarskiego. Wnioskodawca obawiał się kar umownych przewidzianych w zawartych umowach, a także obciążeniami ewentualnymi stratami jakie mogłyby ponieść firma (...) w razie awarii maszyny.

W mieszkaniu Ł. M. pozostały do wykonania drobne prace wykończeniowe. Termin wykonania umowy przypadał na okres przedświąteczny i Ł. M. nalegał na terminowe wykonanie umowy, gdyż chciał przed świętami wprowadzić się do mieszkania.

W przypadku umowy zawartej z właścicielem piekarni to W. W. z uwagi na okres przedświąteczny nalegał na wykonanie niezbędnych prac. Czyszczenia wymagał piec służący do wypieków i mieszarka do ciasta. Syn wnioskodawcy wiedział o wykonywaniu jakich prac chodzi, gdyż wcześniej wielokrotnie był z wnioskodawcą w piekarni przy ich wykonywaniu.

Na podstawie umowy zlecenia zawartej w dniu 10 grudnia 2020 roku H. M. w piekarni wykonał prace konserwacyjne związane z czyszczeniem pieca węglowego z sadzy i pyłu węglowego, a także urządzeń służących do wyrabiania ciasta, który trzeba było wyczyścić z pyłu i pozostałości ciasta. Prace te wykonywał przez dwa dni.

Wykonane przez H. M. prace w mieszkaniu Ł. M. obejmowały przyklejenie listew przypodłogowych, dokręcanie szafek, prace porządkowe (usunięcie folii, umycie podłóg).

Za wykonane prace pieniądze w gotówce od Ł. M. i W. W. pobrał syn wnioskodawcy.

H. M. w tym czasie nigdzie nie pracował.

Wzór umowy zlecenia został pobrany przez H. M. ze strony internetowej i przez niego wydrukowany. Wpisany zostały dane osobowe stron umowy i zakres prac do wykonania. Umowa została podpisana w domu wnioskodawcy.

Była to jedyna umowa zlecenia jaką wnioskodawca zawarł z synem. Wnioskodawca, poza tą jedną umową zawartą w dniu 10 grudnia 2020 roku, nie zlecał wykonania prac innym osobom.

Rachunek do umowy zlecenia zawartej pomiędzy wnioskodawcą a jego synem został wystawiony w dniu 23 lutego 2021 roku na kwotę 1.200 zł brutto. Wynagrodzenie zostało wypłacone H. M. przelewem w kwocie 1.200 zł w dniu 23 lutego 2021 roku.

Od początku prowadzenia działalności wnioskodawca współpracuje z biurem rachunkowym, które przygotowuje mu i wystawia wszystkie rachunki i faktury.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zeznań wnioskodawcy i zgłoszonych przez organ rentowy świadków Ł. M., H. M. i W. W. oraz w oparciu o znajdujące się w aktach organu rentowego dowody z dokumentów. Zeznania odwołującego się i świadków Sąd ocenił jako wiarygodne, gdyż w istotnych dla rozstrzygnięcia kwestiach dotyczących charakteru prowadzonej przez wnioskodawcę działalności gospodarczej, okoliczności i przyczyn zawarcia umowy zlecenie z synem H. M. w dniu 10 grudnia 2020 roku oraz realizacji tej umowy przez H. M. zeznania te korespondowały ze sobą i wzajemnie się uzupełniały, potwierdzając wersję zaprezentowaną przez ubezpieczonego.

W oparciu o tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy uznał, iż wniesione odwołanie zasługuje na uwzględnienie i skutkuje zmianą zaskarżonej decyzji.

Sąd wskazał, iż przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie była zasadność decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych odmawiającej P. M. prawa do zasiłku chorobowego za okres od dnia 24 listopada 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku i zobowiązującej ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego za ten okres.

Podstawą rozstrzygnięcia organu rentowego stała się regulacja zawarta w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tj. Dz. U. z 2022 roku, poz. 1732). Zgodnie z tym przepisem ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

Sąd podniósł, iż stosownie do art. 6 ust. 1 ustawy zasiłkowej zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego.

Kluczowym zagadnieniem do rozważenia w niniejszej sprawie było prawidłowe zakwalifikowanie zachowania odwołującego się w świetle regulacji z art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Przepis ten zawiera dwie przesłanki utraty prawa do zasiłku: wykonywanie pracy zarobkowej w okresie orzeczonej niezdolności do pracy, bądź też wykorzystywanie zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z jego celem. Stwierdzenie choćby jednej z tych przesłanek wystarczy do uznania utraty prawa do zasiłku chorobowego (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2010 roku, sygn. akt III UK 71/09, Legalis 325854). W przedmiotowej sprawie organ rentowy powołał się zarówno na wykonywanie pracy zarobkowej w okresie orzeczonej niezdolności do pracy, jak i na wykorzystywanie zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia. W

świecie przytoczonego orzeczenia należy zauważyć, że stwierdzenie zaistnienia jednej tylko z tych przesłanek wystarczy do orzeczenia utraty przez ubezpieczonego prawa do zasiłku.

Sąd zaznaczył, iż przesłanka wykorzystywania zwolnienia w sposób niezgodny z jego celem oznaczona została w powołanym przepisie bardzo ogólnie, co może powodować trudności w ocenie poszczególnych zachowań ubezpieczonego podejmowanych przez niego w okresie stwierdzonej niezdolności do pracy. Niewątpliwie wykorzystywaniem zwolnienia od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia będzie zawsze wykonywanie czynności mogących przedłużyć okres niezdolności do pracy a zatem proces leczenia i rekonwalescencję. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 grudnia 2005 r., III UK 120/05, OSNP 2006, nr 21-22, poz. 338). Niemniej jednak w każdym przypadku, dokonując oceny zachowań ubezpieczonego, winny być uwzględnione okoliczności danego przypadku, ich ewentualny wpływ na proces leczenia oraz stan świadomości ubezpieczonego co do skutków podejmowanych przez niego działań. Nie budzi bowiem wątpliwości, że nie wszystkie czynności podejmowane w okresie orzeczonej niezdolności do pracy mogą być kwalifikowane jako czynności niezgodne z celem zwolnienia. Celem zwolnienia lekarskiego jest niewątpliwie odzyskanie przez ubezpieczonego zdolności do pracy w konsekwencji czego winien on postępować zgodnie z zaleceniami lekarskimi i ustalonym leczeniem (np. przyjmować leki) a także unikać sytuacji mogących przedłużyć proces leczenia.

Jeśli chodzi o drugą z przesłanek, tj. wykonywanie pracy zarobkowej w okresie stwierdzonej niezdolności do pracy to jako pracę zarobkową określa się wszelką aktywność ludzką, która zmierza do uzyskania zarobku. Podkreśla się, że takie definiowanie pracy zarobkowej wpływa z konieczności ścisłego stosowania przepisów prawa ubezpieczeń społecznych, w którym przeważa – z uwagi na bezwzględnie obowiązujący charakter norm prawnych - formalistyczne ujęcie uprawnień ubezpieczonych (wyrok SN z dnia 5 kwietnia 2005 roku w sprawie I UK 370/04, OSNP 2005, nr 21, poz. 342, OSP 2006, z. 12, poz. 134; wyrok SN z dnia 14 grudnia 2005 roku w sprawie III UK 120/05, OSNP 2006, nr 21-22, poz. 338). Przy określeniu "zarobkowego" charakteru pracy wskazuje się także, że nie jest wymagane, aby praca była podjęta "w celu zarobkowym". Jeśli zatem wykonywanie określonych czynności przynosi rzeczywisty dochód, wówczas problem, czy praca została podjęta "w celu" uzyskania tego dochodu, traci na znaczeniu, jako dotyczący motywów zachowania.

Sąd wskazał, że w wyroku z dnia 4 kwietnia 2012 r. sygn. II UK 186/11 (Legalis Numer 526870), Sąd Najwyższy wyraził ocenę, iż w przypadku osób prowadzących działalność gospodarczą wykonywaniem pracy zarobkowej w rozumieniu art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej jest wykonywanie konkretnej pracy, a także wszelkich czynności związanych z jej prowadzeniem, w czym mieści się osobisty nadzór nad nią, podpisywanie dokumentów związanych z prowadzoną działalnością. Jednocześnie Sąd Najwyższy nie podzielił stanowiska, zgodnie z którym w okresie korzystania ze zwolnienia lekarskiego, dokonywanie jakichkolwiek czynności, wiążących się z prowadzeniem działalności gospodarczej, powoduje utratę prawa do zasiłku chorobowego, także wówczas gdy w istocie wszelkie takie czynności dokonywane są (fizycznie) przez zatrudnionych pracowników. Konsekwentnie należałoby wtedy przyjmować, że dla zachowania prawa do świadczeń zasiłkowych, konieczne byłoby zaprzestanie prowadzenia działalności, co musiałoby oznaczać konieczność likwidacji zakładu pracy. W rezultacie Sąd Najwyższy wyraził stanowisko, iż „pracą zarobkową” w rozumieniu art. 17 ust. 1 ustawy nie są objęte formalnoprawne jedynie czynności ubezpieczonego, z czego wynika, że ocena, czy prowadzący działalność gospodarczą podjął pracę zarobkową w czasie korzystania z zasiłku chorobowego, zależy od okoliczności konkretnej sprawy, w tym zwłaszcza od rodzaju i zakresu prowadzonej działalności oraz rodzaju czynności, które wykonywał. Pojęcie prowadzenie działalności gospodarczej obejmuje bardzo zróżnicowane postacie aktywności zarobkowej, od fizycznego wykonywania konkretnej pracy do prowadzenia przedsiębiorstwa rozumianego jako zarządzanie nim (podejmowanie decyzji gospodarczych). Nie każda więc aktywność zawodowa powoduje utratę prawa do świadczeń należnych na wypadek niezdolności do pracy. Jeżeli aktywność taka ogranicza się do wykonywania sporadycznych czynności zarządzających, samo podpisanie faktur przygotowanych przez zatrudnionych pracowników, nie przesądza o prowadzeniu działalności zarobkowej w rozumieniu powołanego wyżej przepisu, zaś prowadzący taką działalność nie ma obowiązku jej likwidowania czy zawieszania w czasie niezdolności do pracy. W takiej sytuacji przedsiębiorstwo osoby prowadzącej działalność gospodarczą na ogół w dalszym ciągu funkcjonuje, niekiedy w mniejszym zakresie, zmienić się jedynie musi sam sposób działania, związany

z koniecznością „odejścia” od osobistego wykonywania czynności na rzecz nowozatrudnionych pracowników. Innymi słowy pracownik prowadzący nadto działalność (gospodarczą), w przypadku ziszczenia się ryzyka ubezpieczeniowego w postaci niezdolności do pracy, nabywa prawo do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego - zasiłku chorobowego - stanowiącego rekompensatę utraconego wynagrodzenia za pracę, nie tracąc możliwości uzyskiwania przychodów w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, jeżeli ich aktywność zawodowa zostanie ograniczona do spraw niezbędnych, służących utrzymaniu bieżącej działalności przedsiębiorstwa i niewykraczających poza jej normalny zakres.

Podobne stanowisko Sąd Najwyższy wyraził w wyroku z dnia 6 maja 2009 r. sygn. II UK 359/08 (OSNP 2011/1-2/16, LEX nr 687081) uznając, iż czynności formalnoprawne podejmowane w okresie niezdolności do pracy przez osobę prowadzącą działalność gospodarczą w związku z posiadaniem przez nią statusem pracodawcy nie są pracą zarobkową powodującą utratę prawa do zasiłku chorobowego.

Dodać także należy, że w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego nie zawsze wykonywanie pracy skutkować będzie utratą przez ubezpieczonego prawa do zasiłku chorobowego. Sporadyczna, incydentalna, wymuszona okolicznościami aktywność zawodowa może usprawiedliwiać zachowanie prawa do zasiłku chorobowego. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2013r., I UK 606/12, LEX nr 1391152, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 lutego 2014r., II UK 274/13, LEX nr 1455233).

W przedmiotowej sprawie odwołujący się P. M. prowadzi jednoosobową działalność gospodarczą, której przedmiotem jest wykonywanie prac ogólnobudowlanych, remontów, mebli na zamówienie, konserwacja maszyn. Jak ustalono w okresie niezdolności do pracy orzeczonej od 24 listopada 2020 roku do 30 grudnia 2020 roku wnioskodawca podpisał w dniu 10 grudnia 2020 roku umowę zlecenie ze swoim synem H. M. na czas określony od 10 grudnia 2020 roku do 30 grudnia 2020 roku. Na podstawie tej umowy wnioskodawca zlecił H. M. wykonanie czynności obejmujących czyszczenie, konserwację maszyn i urządzeń oraz prace porządkowe w piekarni oraz obróbkę elementów meblowych, składanie i montaż u klienta.

Ze spójnych ze sobą zeznań wnioskodawcy i jego syna, słuchanego w charakterze świadka, ale też i z treści samej umowy, wynika, że wzór zakwestionowanej przez organ rentowy umowy zlecenie został pobrany ze strony internetowej. Wzór wymagał uzupełnienia o konieczne dane stron, rodzaj zleconych prac, termin ich wykonania i wynagrodzenie. Tak wnioskodawca jak i H. M. przyznali, że nie pamiętają czy dane te uzupełnił własnoręcznie wnioskodawca czy wpisał je H. M.. Umowa została wydrukowana przez H. M. i podpisana przez obydwie strony umowy. Czynności związane z przygotowaniem umowy i jej podpisaniem przez wnioskodawcę odbyły się w domu wnioskodawcy. Wnioskodawca poza złożeniem podpisu na umowie i ewentualnie także jej wypisania o konieczne dane nie wykonywał żadnych innych czynności związanych z prowadzoną działalnością. H. M. wykonywał zlecone mu na podstawie zawartej w dniu 10 grudnia 2020 roku umowy zlecenia, co potwierdziły zeznania świadków Ł. M. i W. W.. Organ rentowy nie zgłosił żadnego innego dowodu na wykazanie, że okoliczności sprawy faktycznie były inne niż te wynikające ze spójnych i zbieżnych ze sobą zeznań wnioskodawcy i świadków.

Sąd wskazał, że należy mieć na względzie, że prowadzący działalność gospodarczą nie ma obowiązku spowodowania zaprzestania funkcjonowania zakładu (przedsiębiorstwa). W okresie niezdolności do pracy przedsiębiorstwo osoby prowadzącej działalność gospodarczą z reguły nadal funkcjonuje. A zatem przedsiębiorca, w razie ziszczenia się ryzyka socjalnego w postaci zaistnienia jego niezdolności do pracy, zachowuje możliwość uzyskiwania przychodów (choćby w niepełnej wysokości) w ramach działalności gospodarczej. Aktywność zawodowa powinna zostać ograniczona do minimum, a więc do spraw niezbędnych, służących jedynie utrzymaniu bieżącej działalności przedsiębiorstwa i niewykraczających poza jej normalny zakres (tak Sąd Okręgowy w Gliwicach w uzasadnieniu do wyroku z dnia 30 grudnia 2014 roku sygn. VIII Ua 39/14, opubl. na Portalu Orzeczeń Sądu Okręgowego w Gliwicach).

Biorąc pod uwagę przedmiot prowadzonej przez wnioskodawcę działalności gospodarczej, której wykonywanie opierało się samodzielnym wykonywaniu prac ogólnobudowlanych, remontowych czy konserwacyjnych, złożenie podpisu na jednej umowie zlecenie zdecydowanie miało charakter incydentalny i wymuszony okolicznościami. Z

zeznań wnioskodawcy wynika, iż głównym powodem zawarcia umowy zlecenia z synem była wiążąca go umowa zlecenia zawarta na czas nieokreślony z firmą Piekarnia (...), która wymagała wykonywania określonych usług w określonych umową terminach, których realizacji zagrażał karami umownymi, a nawet obciążaniem kosztami powierzenia ich wykonania osobom trzecim. Mając na uwadze, że umowę zlecenia wnioskodawca zawarł właśnie po to by zleceniobiorca (syn – H. M.) zastąpił go na czas choroby, a brak powierzenia wykonywanych przez wnioskodawcę czynności zleceniobiorcy nie tylko, że narażał wnioskodawcę na straty finansowe, ale i stawałby pod znakiem zapytania dalszą współpracę z firmą Piekarnia (...), na której opierał swą działalność wnioskodawca, podpisanie zakwestionowanego przez organ rentowy dokumentu uznać należało za sytuację wymuszoną okolicznościami. Przyjęcie innego stanowiska, tego zaprezentowanego przez organ rentowy, wiązałoby się z uznaniem, iż odwołujący się musiałby w związku ze swoją chorobą działalność zamknąć (zawiesić), co wiązałoby się z rozwiązaniem zawartych umów na wykonywanie usług będących przedmiotem działalności jego firmy i dopiero po odzyskaniu zdolności do pracy ponownie poszukiwać firm, które nawiązałyby z im współpracę. Nic nie wskazuje na to, by takie konsekwencje były intencją ustawodawcy (tak Sąd Najwyższy w uzasadnieniu przywołanego wyroku z dnia 6 maja 2009 r. sygn. II UK 359/08).

Organ rentowy w żaden sposób także nie wykazał, aby czynność związana ze sporządzeniem umowy zlecenia zawartej w dniu 10 grudnia 2020 roku z synem i złożeniem jednego podpisu na tej umowie o była sprzeczna z celem zwolnienia lekarskiego bądź aby wpłynęła na proces rekonwalescencji wnioskodawcy. Wskazać należy, iż w sytuacji powołania jako podstawy decyzji drugiej z przesłanek powodującej utratę prawa do świadczeń z tytułu niezdolności do pracy, jaką stanowi wykorzystanie zwolnienia niezgodnie z jego celem należało udowodnić zaistnienie wystąpienia drugiej z przesłanek określonych w art. 17 ust. 1 ustawy. Ciężar dowodu w tym zakresie ciążył po stronie organu rentowego. W przedmiotowej sprawie organ rentowy nie wykazał by wnioskodawca w okresie spornym wykorzystywał zwolnienie niezgodnie z jego celem, nie zgłosił żadnych dowodów na tą okoliczność. Materiał dowodowy zebrany w sprawie nie pozwala na uznanie, iż podpisanie jednego dokumentu w opisanych wyżej okolicznościach faktycznych nadmiernie obciążało organizm wnioskodawcy.

W rezultacie poczynionych ustaleń faktycznych i powołanych przepisów prawa Sąd Rejonowy uznał, że zachowanie wnioskodawcy nie wypełniło przesłanki z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, powodującej utratę prawa do zasiłku chorobowego. Jak zostało ustalone wnioskodawca nie wykorzystywał zwolnienia lekarskiego niezgodnie z jego celem i nie wykonywał pracy zarobkowej w okresie nim objętym, a w konsekwencji otrzymany przez niego zasiłek choroby był świadczeniem pobranym należnie.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Rejonowy na podstawie art. 477¹⁴ § 2 zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał P. M. prawo do zasiłku chorobowego za okres od dnia 24 listopada 2020 roku do dnia 31 grudnia 2020 roku, uchylając obowiązek zwrotu zasiłku chorobowego za wskazany okres.

Apelację od powyższego orzeczenia w całości wniósł organ rentowy.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił:

- naruszenie prawa materialnego, tj. art. 17 w zw. z art. 66 i art. 68 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2022 r. poz. 1732 ze zm.) oraz art. 84 ust. 1, ust. 1a, ust. 2 pkt 3, ust. 3 i ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2022 r. poz. 1009) poprzez jego niezastosowanie i przyznanie wnioskodawcy prawa do zasiłku chorobowego za okres od 24 listopada 2020 r. do 31 grudnia 2020 r., pomimo wykonywania działalności zarobkowej w trakcie zwolnienia oraz wykorzystywanie zwolnienia niezgodnie z jego celem oraz uchylene obowiązków zwrotu pobranego zasiłku za powyższy okres,
- naruszenie prawa procesowego tj. art. 233 kodeksu postępowania cywilnego (Dz.U. z 2021 r. poz. 1805) z uwagi na brak wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego oraz na dokonaniu błędnej oceny materiału

dowodowego zgromadzonego w sprawie w sposób sprzeczny z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, polegające na:

- przyjęciu za wiarygodne i spójne ze sobą wyjaśnienia złożone przez stronę oraz zeznania świadków,
- pominięciu przy ocenie materiału dowodowego istotnych okoliczności w sprawie, tj. sporządzania faktur za usługi osobiście przez wnioskodawcę.

W ocenie skarżącego zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie potwierdził, iż wnioskodawca w spornym okresie nie wykonywał pracy osobiście. W ocenie organu, syn wnioskodawcy pomimo zawarcia umowy zlecenie w dniu 10.12.2020 r., nie wykonywał prac za swojego ojca, z uwagi na to, że nie wiedział na czym miały polegać prace w których miał zastąpić ojca. Wnioskodawca w toku postępowania przyznał, że w okresie zwolnienia lekarskiego wykonywał czynności związane z prowadzeniem działalności gospodarczej zmierzające do zabezpieczenia źródła przychodu, aby w czasie przebywania na zwolnieniu lekarskim jego firma nie utraciła płynności, a czynności te wykonywał osobiście. Wnioskodawca nie tylko osobiście podpisał umowę zlecenie z 10.12.2020 r., ale i sporządził faktury z 14.12.2020 r. i 18.12.2020 r. a ze zgodnych zeznań świadków wynika, że otrzymali faktury sporządzone przez wnioskodawcę oraz przekazali dla niego zapłatę, wynikającą z tychże faktur.

Na marginesie apelujący wskazał, że P. M. w 2020 r. wielokrotnie przebywał na zwolnieniach lekarskich w okresach od 9.03.2020 do 8.04.2020, od 24.07.2020 do 14.09.2020 i od 19.10.2020 do 31.12.2020 r. a jednocześnie w tym okresie działalność była przez cały czas prowadzona.

Wskazując na te zarzuty, apelujący wniósł o: zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania od decyzji z 19-05-2022 r., ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I Instancji do ponownego rozpatrzenia.

W odpowiedzi na apelację wnioskodawca wniósł o oddalenie apelacji organu rentowego w całości jako bezzasadnej.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył co następuje.

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie, bowiem orzeczenie Sądu Rejonowego jest prawidłowe i znajduje oparcie zarówno w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, jak i w obowiązujących przepisach prawa.

Sąd Okręgowy w pełni aprobuje ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji i przyjmuje je jako własne. Podziela również wywody prawne zawarte w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku, nie znajdując żadnych podstaw do jego zmiany bądź uchylenia.

Zgodnie z treścią art.17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa z dnia 25 czerwca 1999 roku (Dz.U. z 2022 r. poz. 1732 t.j). - ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

Powołany przepis zawiera bezsprzecznie dwie przesłanki, które powodują utratę prawa do zasiłku chorobowego. Pierwsza przesłanka to wykonywanie pracy zarobkowej (w okresie orzeczonej niezdolności do pracy). Druga to wykorzystywanie zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia.

Pracą w rozumieniu omawianego przepisu jest praca w potocznym tego słowa znaczeniu, w tym także wykonywanie różnych czynności na podstawie różnych stosunków prawnych - stosunku pracy, stosunków o charakterze cywilnoprawnym, a także prowadzenie własnej działalności gospodarczej, samozatrudnienie. Za pracę zarobkową uważa się wszelką aktywność ludzką, która zmierza do uzyskania zarobku, nawet gdyby miała ona polegać na czynnościach nieobciążających organizmu ubezpieczonego w istotny sposób. Przy czym przy określeniu "zarobkowego" charakteru pracy wskazuje się także, że przepisy nie wymagają, aby praca była podjęta "w celu zarobkowym". Zdaniem Sądu Okręgowego, wystarczy zatem podjęcie jakiejkolwiek czynnej działalności, zmierzającej

do uzyskania wynagrodzenia lub dochodu, by mówić o pracy zarobkowej rodzącej skutek w postaci utraty prawa do zasiłku chorobowego przez ubezpieczonego, który korzystając ze zwolnienia lekarskiego pracą taką podejmuje. Tym samym wykonywanie pracy zarobkowej, niezależnie od jej wpływu na stan zdrowia ubezpieczonego, stanowi samodzielną negatywną przesłankę (podstawę) utraty prawa do zasiłku chorobowego (por. wyrok SN z 2008-10-03 II UK 26/08 opubl: L. wyrok SN z 2018 05 -09 III UK 72/17 L.).

Z kolei odwołując się do drugiej z przesłanek jako wykorzystywanie zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z jego celem, określić można takiego typu postępowanie, które w powszechnym odczuciu jest nieodpowiednie dla osoby chorej i może nasuwać wątpliwości co do rzeczywistego stanu jej zdrowia. Podstawowym bowiem celem zwolnienia lekarskiego jest dążenie osoby przebywającej na nim do uzyskania pełnej sprawności i zdolności do pracy czy służby. Wykonywanie zatem jakichkolwiek czynności mogących przedłużyć okres niezdolności do pracy lub służby zawsze stanowi wykorzystywanie zwolnienia niezgodnie z jego celem, przy czym w jego osiągnięciu przeszkodą może być zarówno wykonywanie pracy zarobkowej, jak i inne zachowania chorego utrudniające proces leczenia i rekonwalescencję /III OSK (...) - wyrok NSA (N) z dnia 13-01-2021/. Przy czym nie chodzi tu jedynie o odzyskanie pełnej zdolności do pracy, gdyż zdrowie może być traktowane nie tylko jako stan braku objawów patologicznych, ale także jako stan pełnej sprawności fizycznej, psychicznej i społecznej, a więc pełnej zdolności organizmu do utrzymywania równowagi między nim a środowiskiem zewnętrznym. / (...) 49/21 - wyrok SN - Izba Pracy z dnia 27-05-2021/

Wykonywanie pracy zarobkowej w rozumieniu art. 17 ustawy z 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa polega więc na podjęciu działań stanowiących realizację obowiązków pracowniczych/służbowych lub wynikających z innego stosunku prawnego obejmującego świadczenie pracy. Wystarczy podjęcie jakiegokolwiek czynnej działalności, zmierzającej do uzyskania wynagrodzenia lub dochodu, by mówić o pracy zarobkowej rodzącej skutek w postaci utraty prawa do zasiłku chorobowego przez ubezpieczonego, który korzystając ze zwolnienia lekarskiego pracą taką podejmuje. Można w okresie zasiłkowym wykonywać prace nieposiadające charakteru zarobkowego. Takiego zarobkowego charakteru nie mają pewne formalnoprawne czynności ubezpieczonego czy też czynności niepodejmowane osobiście przez ubezpieczonego. Ponadto, podejmowanie, w okresie niezdolności do pracy, aktywności incydentalnej i wymuszonej okolicznościami zmierzającej do osiągnięcia zarobku w okresie pobierania zasiłku nie stanowi przyczyny negatywnej przyznania prawa i wypłaty zasiłku za ten okres niezdolności do pracy.

/ I (...) 90/21 - postanowienie SN - Izba Pracy z dnia 11-05-2021/

Nie każdy przejaw aktywności stanowi wypełnienie przesłanki z art. 17 ust. 1 ustawy z dnia z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z tytułu ubezpieczenia społecznego na wypadek choroby lub macierzyństwa, powodujące utratę prawa do zasiłku chorobowego. Nie dochodzi do wypełnienia przesłanek z art. 17 ustawy, gdy były to zachowania o charakterze incydentalnym. Zatem sporadyczna, wymuszona okolicznościami, aktywność zawodowa może usprawiedliwiać zachowanie prawa do zasiłku chorobowego./ (...) 88/21 - postanowienie SN - Izba Pracy z dnia 03-03-2021/. Nie każda działalność jest pracą zarobkową z art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa. Ustawa nie określa wyjątków, niemniej przyjmuje się, że sporadyczna, wymuszona okolicznościami aktywność zawodowa może usprawiedliwiać zachowanie prawa do zasiłku chorobowego. Reżim art. 17 ust. 1 ustawy nie jest bowiem bezwzględny. Chodzi o sytuacje, które nie są zwykłe (typowe), bo do tych na pewno odnosi się ta regulacja, lecz o sytuacje szczególne, w których ubezpieczony zachowuje prawo do zasiłku chorobowego. /III UK 57/20 - postanowienie SN - Izba Pracy z dnia 15-12-2020/

Wykonywanie czynności mogących przedłużyć okres niezdolności do pracy zawsze stanowi wykorzystywanie zwolnienia niezgodnie z jego celem, którym jest odzyskanie przez ubezpieczonego zdolności do pracy. W jego osiągnięciu przeszkodą może być zarówno wykonywanie pracy zarobkowej (co przesądził ustawodawca), jak i inne zachowania ubezpieczonego utrudniające proces leczenia i rekonwalescencję. Jedynie sporadyczna, incydentalna, wymuszona okolicznościami aktywność zawodowa może usprawiedliwiać zachowanie prawa do zasiłku chorobowego, a w innych przypadkach za okres orzeczonej niezdolności do pracy, w czasie której ubezpieczony faktycznie wykonuje

pracę zarobkową, nie przysługuje mu zasiłek, lecz wynagrodzenie. /II UK 275/18 - postanowienie SN - Izba Pracy z dnia 13-06-2019/

Generalnie jeżeli ubezpieczony korzysta ze zwolnienia lekarskiego ze względu na ograniczenie możliwości świadczenia pracy zarobkowej wynikające z jego stanu zdrowia, to nie może w czasie tego zwolnienia wykonywać innej działalności związanej z wysiłkiem podważającym sens zwolnienia lekarskiego. /I UK 361/19 - postanowienie SN - Izba Pracy z dnia 12-08-2020/

Utracenie prawa do zasiłku chorobowego z powodu wykonywania pracy zarobkowej (na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy zasiłkowej z dnia 17 grudnia 1974 r., jak również w obliczu art. 17 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa) nie następuje w sytuacji, gdy osoba ubezpieczona wprawdzie pobrała wynagrodzenie, ale nie realizowała żadnych czynności ze sfery zawodowej. Utracenie prawa do zasiłku chorobowego następuje jedynie wówczas, gdy ubezpieczony przejawia aktywność zawodową. Dopiero wówczas materializuje się funkcja art. 18 ust. 1 ustawy z 1974 r. Nie ma wątpliwości, że jest nią potrzeba uchYLENIA ochrony ubezpieczeniowej wobec osób, które z w istocie jej nie potrzebują. Okoliczność wypłacenia ubezpieczonemu wynagrodzenia w tej relacji ma charakter wtórny, a nie pierwszoplanowy i wiodący. /III AUa 1477/14 - wyrok SA Białostok z dnia 25-03-2015/

Przy ocenie, czy doszło do wypełnienia przesłanek określonych w art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej, konieczna jest także pewna „stopniowalność” zachowań osoby prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą, uwzględniająca specyfikę tej działalności. W konsekwencji przyjęcie, że taka osoba wykonywała w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową w rozumieniu powołanego przepisu będzie możliwe wówczas, gdy wykazuje się ona w tym okresie taką samą lub zbliżoną aktywnością zawodową jak w okresach, w których była zdolna do prowadzenia tej działalności. Natomiast, gdy w okresie orzeczonej niezdolności do pracy osoba prowadząca pozarolniczą działalność ogranicza swoją normalną aktywność wyłącznie do podejmowania sporadycznych, incydentalnych i wymuszonych, np. regulacjami prawnymi, czynności, takich jak złożenie podpisu na dokumencie, zwłaszcza urzędowym, sporządzenie rachunku lub faktury, których niedopełnienie prowadziłyby do niedochowania ustawowego lub umówionego z kontrahentem terminu i które dodatkowo nie są sprzeczne z celem zwolnienia, oraz gdy ceduje pozostałe czynności charakteryzujące prowadzoną przez nią działalność na inne osoby (zatrudnionych w tym celu zleceńbiorców lub ustanowionego na czas trwania niezdolności do pracy pełnomocnika), należałoby przyjąć, że zastosowanie w stosunku do niej regulacji art. 17 ust. 1 ustawy zasiłkowej nie jest uzasadnione./Wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 grudnia 2022 r., (...) 126/21/

W myśl art. 233 kpc sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Oznacza to, że wszystkie ustalone w toku postępowania fakty powinny być brane pod uwagę przy ocenie dowodów, a tok rozumowania sądu powinien znaleźć odzwierciedlenie w pisemnych motywach wyroku. Przepis ten daje wyraz obowiązywaniu zasady swobodnej oceny dowodów. Swobodna ocena dowodów odnosi się do wyboru określonych środków dowodowych i do sposobu ich przeprowadzenia. Mają być one ocenione konkretnie i w związku z całym zebrany materiał dowodowy. Ramy swobodnej oceny dowodów wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 roku, sygn. akt: II UKN 685/98, OSNAPUiS 2000 nr 17, poz. 655).

Sąd może oprzeć swe przekonanie jedynie na dowodach prawidłowo przeprowadzonych, a ocena dowodów musi być dokonana na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału dowodowego. Sąd musi ocenić wszystkie przeprowadzone dowody oraz uwzględnić wszelkie towarzyszące im okoliczności, które mogą mieć znaczenie dla oceny mocy i wiarygodności tych dowodów. Sąd zobowiązany jest przeprowadzić selekcję dowodów, wybierając te, na których się oparł i ewentualnie odrzucił inne, którym odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. Przez moc dowodową rozumie się przy tym siłę przekonania, jaką uzyskał sąd wskutek przeprowadzenia określonych dowodów o istnieniu lub nieistnieniu faktu, którego one dotyczyły. Ocena wiarygodności dowodu zależy od środka dowodowego.

Sąd, oceniając wiarygodność decyduje o tym, czy określony środek dowodowy, ze względu na jego indywidualne cechy i obiektywne okoliczności, zasługuje na wiarę, czy też nie. Uważa się także, iż granice swobodnej oceny dowodów warunkuje czynnik ideologiczny, tj. poziom świadomości prawnej sędziego oraz obowiązujące w danym momencie poglądy na sądowe stosowanie prawa. (por. T. Ereciński, Jacek Gudowski, Maria Jędrzejewska - "Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz", Część I, Wyd. LexisNexis).

Przy tym wskazać należy, że jeżeli w sporze dwie grupy świadków lub strony zeznają odmiennie bądź poszczególne dokumenty wskazują na odmiennie okoliczności, to do Sądu meriti należy ocena, którzy świadkowie, strona i dlaczego zeznają wiarygodnie, oraz które dokumenty zasługują na uwzględnienie. Danie wiary jednemu, a nie przyznanie wiary drugiemu świadkom, stronie bądź dokumentom, samo przez się nie narusza zasady z art. 233 § 1 kpc a stanowi właśnie o istocie sędziowskiej oceny dowodów, która opiera się na odpowiadającym zasadom logiki powiązaniu ujawnionych w postępowaniu dowodowym okoliczności w całość zgodną z doświadczeniem życiowym.

W ocenie Sądu Okręgowego wbrew zapatrywaniom apelacji, czyniąc ustalenia co do braku wykonywania działalności w okresie zwolnienia lekarskiego i co do braku wykorzystywania przez wnioskodawcę zwolnienia lekarskiego niezgodnie z jego celem w spornym okresie od 24 listopada 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku, wskazanych zasad Sąd Rejonowy nie naruszył. Zarzuty skarżącego w tej materii sprowadzają się w zasadzie jedynie do polemiki ze stanowiskiem Sądu i interpretacją dowodów dokonaną przez ten Sąd.

Sąd I instancji nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów logicznie argumentując z jakich względów i w jakim zakresie twierdzeń organu rentowego co do faktycznego wykonywania przez wnioskodawcę pracy zarobkowej stricte wobec podpisania umowy zlecenia z synem i wystawienia dwóch faktur za wykonane ostatecznie przez syna usługi nie podzielił, oraz wskazując w jakim zakresie uznał za wiarygodne zeznania wnioskodawcy i świadków co marginalnej w praktyce roli ubezpieczonego w zakresie prowadzenia działalności gospodarczej, która sprowadzała się wyłącznie do podjęcia czynności sporadycznych mających na celu utrzymanie działalności wobec faktycznego wykonywania prac w stosunku do kontrahentów przez syna wnioskodawcy.

Podnieść należy, iż z zeznań wszystkich przesłuchanych w procesie osób - które nie zostały podważone przez organ rentowy - wynika, że ubezpieczony w spornym okresie de facto pracy zarobkowej nie wykonywał. Co prawda zlecił wykonanie określonych czynności synowi, lecz powyższe uczynił by nie narazić się na kary umowne i nie utracić stałego klienta. Ponadto korzystając z pomocy biura księgowego wystawił dwie faktury za wykonane przy udziale syna czynności. Tym samym podjął działania sporadyczne pozwalające mu na utrzymanie działalności w okresie niezdolności do pracy. Skarżący natomiast polemizując w apelacji z oceną Sądu co do merytorycznej wartości poszczególnych dowodów, sugerując, iż Sąd działał w sposób stronniczy- wybiórczy, nadto przedstawiając swój pogląd na sprawę i własną ocenę dowodów, nie wykazał, iż materiał dowodowy w sprawie był niekompletny, a wnioski Sądu, co do braku wykonywania przez wnioskodawcę pracy zarobkowej w okresie spornych zwolnień lekarskich, nielogiczne i wewnętrznie sprzeczne.

W szczególności nie sposób zgodzić się z apelowującym, że zeznana syna wnioskodawcy jako niespójne i niewiarygodne nie mogą stanowić podstawy do ustalenia, iż ubezpieczony żadnej pracy nie wykonywał. W istocie przyznać należy, że H. M. nie opisał wykonywanych przez siebie czynności posługując się fachowym nazewnictwem maszyn, nie pamiętał wszystkich szczegółów wykonywanych czynności, lecz nie należy pomijać, że wskazał jakie prace w ramach zlecenia wykonywał, a powyższy brak precyzji należy tłumaczyć brakiem fachowej wiedzy ww., okresem jaki od zdarzeń upłynął oraz okolicznością, iż czynności te wykonywane doraźnie, celem pomocy ojcu nie były istotne w jego życiu, a nie brakiem ich faktycznego podjęcia. Ponadto co znamienne, fakt wykonywania przez H. M. zleconych przez ojca zadań potwierdził wprost kontrahent ww. właściciel piekarni na rzecz którego serwis i czyszczenie pieca oraz maszyn wykonywano -W. W.. Zeznania wskazanego świadka nie były w żaden sposób kwestionowane przez organ rentowy. Ustalenie zatem, iż to H. M. a nie P. M. wykonywał prace konserwatorskie i serwisowe w piekarni było w pełni uprawnione.

Prawidłowymi są też ustalenia Sądu Rejonowego co do tego, że syn wnioskodawcy wykonywał czynności wykończeniowe w ramach drugiego ze zleceń jego ojca tj. czynności pozwalające na dokończenie remontu u Ł. M.. Sąd Okręgowy ponownie przeanalizował zeznania wskazanego świadka i nie dopatrzył się w nich zarzucanych przez organ rozbieżności co do terminu wykonywanej usługi. W istocie ww wskazywał, iż pierwsza część remontu trwała od lipca za co wpłacił pierwszą transzę wynagrodzenia. Jednakże z jego zeznań wynikało też, iż w istocie drugą część prac, polegającą na sprzątnięciu po remoncie, usuwaniu folii, myciu, zakładaniu listew przypodłogowych wykonywano tuż przed jego przeprowadzką do mieszkania i że te czynności za ojca wykonywał H. M.. Zatem i w tym zakresie osobisty udział P. M. w wykonywaniu działalności nie został potwierdzony.

Sąd przy tym dostrzega, co także podkreślał w apelacji organ rentowy, że obaj kontrahenci wnioskodawcy otrzymali wystawione przez niego faktury oraz, że pieniądze za wykonaną pracę przekazali jego synowi. Niemniej jednak, co już podnoszono samo wystawienie faktur przy udziale biura rachunkowego, które miało miejsce dwukrotnie celem domknięcia realizowanych nieosobiście usług, nie jest wystarczające dla uznania prowadzenia działalności gospodarczej przez wnioskodawcę. Co do zaś sugestii organu w zakresie rzekomych rozbieżności w zeznaniach świadków, co do tego jak miała być wynagradzana praca H. M. -zarówno przez ojca, jak i gotówką przez kontrahentów P. M. i Ł. M., podnieść należy, że żadnych niespójności w tym zakresie nie ma. W istocie świadkowie przekazali H. M. gotówkę, ale nie jako wynagrodzenie za jego pracę - to bowiem zapłacił mu ojciec, lecz jako rozliczenie za wykonanie całościowej usługi w ramach kontraktu zawartego z P. M. i de facto pieniądze te do wnioskodawcy trafiły. Przy tym wskazane okoliczności nie potwierdzają też faktu osobistego wykonywania działalności przez ubezpieczonego - lecz nadal jako czynności zachowawcze pozwalające na utrzymanie jednoosobowo prowadzonej działalności w okresie zwolnienia lekarskiego.

Podkreślenia wymaga, iż twierdzenie dotyczące istotnej dla sprawy okoliczności (art. 227) powinno być udowodnione przez stronę, która zgłasza to twierdzenie - art. 232 k.p.c. w związku z art. 6 k.c. (zob. wyrok SN z dnia 22 listopada 2001 r., I PKN 660/00, W.. 2002, nr 7-8, poz. 44; wyrok SA we Wrocławiu z dnia 28 kwietnia 1998 r., I ACa 308/98, (...) 2002, nr 12, poz. 147). Strona, która nie przytoczyła wystarczających dowodów na poparcie swoich twierdzeń, ponosi ryzyko niekorzystnego dla siebie rozstrzygnięcia, o ile ciężar dowodu, co do tych okoliczności na niej spoczywał, a Sąd musi wyciągnąć ujemne konsekwencje z braku udowodnienia faktów przytoczonych na uzasadnienie żądań lub zarzutów. (wyrok s.apel. 28-02-2013 I ACa 613/12 w B. LEX nr 1294695).

Na gruncie rozpoznawanej sprawy organ rentowy, choć nie był ograniczony w zakresie możliwości przedstawiania wniosków istotnych dla rozstrzygnięcia, nie przedstawił żadnych dowodów, które obalałyby twierdzenia wnioskodawcy, iż w okresie od dnia 24 listopada 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku wykonywał działalności zarobkowej i nie wykorzystywał zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z jego celem. Brak dowodów na to, że stricte we wskazanym okresie wnioskodawca podejmował także czynności które negatywnie mogłyby wpływać na proces jego leczenia i rekonwalescencji. Tym samym wbrew twierdzeniom apelacji ustalenia Sądu I instancji w tym zakresie są ze wszech miar prawidłowe. W konsekwencji za wskazany okres wnioskodawca jest uprawniony do zasiłku chorobowego.

Zgodnie z art. 66 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, jeżeli świadczenie zostało pobrane nienależnie z winy ubezpieczonego lub wskutek okoliczności, o których mowa w art. 15-17 i art. 59 ust. 6 i 7, wypłacone kwoty podlegają potrąceniu z należnych ubezpieczonemu zasiłków bieżących oraz z innych świadczeń z ubezpieczeń społecznych lub ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w sprawie zwrotu bezpodstawnie pobranych zasiłków stanowi tytuł wykonawczy w postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Zgodnie z art. 84 ust. 1, 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11. Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania,
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Upřednie pouczenie ubezpieczonego o możliwości utraty pobranych zasiłków z przyczyn określonych w art. 17 ust. 1 ustawy z 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1133 ze zm.) nie jest wymagane dla zastosowania art. 84 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 423 ze zm.). Osoba, która otrzymuje zwolnienie lekarskie z powodu niezdolności do pracy ma świadomość wynikającą z istoty tego zwolnienia, że w trakcie orzeczonej niezdolności do pracy nie może wykonywać działalności zarobkowej i innych czynności które przeciwstawiłyby się temu celowi. / I (...) 12/21 - wyrok SN - Izba Pracy z dnia 19-02-2021/

Na gruncie rozpoznawanej sprawy wobec braku możliwości ustalenia, iż w okresie od 24 listopada 2020 roku do 31 grudnia 2020 roku wnioskodawca wykonywał jakiegokolwiek czynności, które sprzeniewierzałyby się celom udzielonego mu wówczas zwolnienia, a zatem wypłacony za ten okres zasiłek chorobowy nie został pobrany w sposób nienależny. Z tych też względów także żądanie organu rentowego zwrotu wskazanych świadczeń uznać należało za niezasadne.

Reasumując, zarówno apelacyjne zarzuty naruszenia prawa materialnego art. 17 ustawy zasiłkowej jak i naruszenia prawa procesowego – art. 233 kpc nie zasługiwały na uwzględnienie.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację organu rentowego jako bezzasadną.

J.L.